אלא מעלה הכי נמי מעלה אמר רב שימי בר •

קיב א מיי׳ פ״ג מהל׳ סמג לאוין רסד: פ"ז מהלי כוג ב מיי הלכה מרווומ סמג לאוין רט: ג מיי׳ פ״ו מהלי איסורי מזבח הלכה

כמו ד מיי פ״ה מהל׳ חו"ח הלי ה וח"ו הלכה ד סמג לאוין עט טוש"ע א"ח סי תנג סעיף קם. קמו ה מיי׳ שם ופ״ו מהל׳ ביכורים ביכורים מלכה ב מוש"ש מ :6 ביז וז מיי פ״ה מהל׳ קרי די מייי פייט מטני חו"מ הלי ב ופ"ו הלכה ה סמג לאוין עט טוש"ע א"ח סימן תסב סעיף א: ח [מיי פ"א מהלי חמץ ומנה הלי או:

תורה אור השלם 1. והבשר אשר יגע בכל טָמֵא לֹא יַאְבֵּל בְּאַשׁ יִשְׂרֵף וְהַבְּשִׂר בְּל טְהוֹר יִשְׂרֵף וְהַבְּשִׂר בִּל טְהוֹר יֹאכֵל בְּשִׂר: ויקרא ז יִט לא תאבל עליו חָמֵץ שִׁבְעַת יָמִים תּאֹבַל עליו מצות לחם עני מָצְרָיִם לְמַעַן תִּזְפֹר אֶת בִּי בְּחִ**פְּ**וֹן יָצָאתָ מֵאֶרֶץ מָצְרַיִם לְמַעַן תִּוְפֹר אֶת יום צאתר מארץ מצרים

מוסף תוספות א. דמצטרפי להשלים זה

כל ימי חַיִּיף: דברים טז ג

א. י ב-ב. -עם זה כשיעור, ואבל לענין . תרומה לא מצטרפין]. תוס' ר"פ.

רבינו חננאל

אלא מעלה עשו בהן, דאע"ג דהן בכלי והן בתוך המעין נקראים חיים, וכי האי גונא בחולין לא מדטמו, דכתיב אך מעין . ובור מקוה מים יהא טהור . והכא במי חטאת כיון שהן בכלי מיטמאין ואין חבורן בכל כו סכוא ווא ווברון במעין לו) מטהרן. הנה מעלה. רב שימי אמר מהא טבל ועלה אוכל במעשר, העריב שמשו אוכל בתרומה 3), אמאי בעי הערב שמש והא טהור הוא, אלא מעלה. רב אשי אמר מהא, והבשר לרבות עצים ולבונה. עצים ולבונה בני קבולי טומאה נינהו, אלא מעלה עשו, הכא נמי מעלה עשו. מתני׳ בחטים בשעורים כו'. הני איז אבל אורז ודוחז אם בהן ידי מצה מדאורייתא, מנא לן. ופשטינן ליה

בומנין מין חימין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין. רש"י פירש לענין דאין תורמין ממין על שאין מינו ור"י אומר

דבמנחות בפרק ר' ישמעאל (דף ע.) מוכח בהדיא דברייתא לענין חלה מיתני׳ א יש מקשין דתנן במסכת חלה (פ״ד מ״ב) החיטה אינה מלטרפת

עם הכל חוץ מן הכוסמין והשעורין מצטרפין עם הכל חוץ מן החיטין אלמא כוסמין בהדי שעורין שפיר דמי ואומר ר"י דכוסמין מין חיטין כלומר אף מין חיטין וכל שכן מין שעורין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין ולא מין חטין והא דתניא התם בריש המסכת חמשה דברים חייבין בחלה החיטין והשעורין והכוסמין ושיבולת שועל ושיפון הרי אלו חייבין בחלה ומצטרפין זה עם זה אומר ר"י דמשני בירושלמי כאן בנשוך וכאן בבלול פי׳ בנשוך שכל אחת ואחת נעשה עיקה בפני עלמה ואחר כן נשכו ונתחברו יחד התם ודאי אין מצטרפין כולם אלא כמו שמפורשין בבלול שכל הקמחים נילושים יחד ועשו מהן עיסה בההיא כולם מלטרפים דחשבינן כולם כאחד:

אשי אף אנן נמי תנינא ¢טבל ועלה אוכל במעשר יהעריב שמשו אוכל בתרומה בתרומה אין בקדשים לא אמאי מהור הוא אלא ים מעלה ה"נ מעלה אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא יוהבשר יילרבות את העצים ולבונה עצים ולבונה בני אישמויי נינהו אלא ים מעלה הכא גמי מעלה: בותני' יאלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחמים בשעורים בכוסמין ובשיפון ובשיבולת שועל ויוצאין בדמאי ובמעשר ראשון שנטלה תרומתו ובמעשר שני והקדש שנפדו והכהנים בחלה ובתרומה אבל לא במבל ולא במעשר ראשון שלא נמלה תרומתו ולא במעשר שני והקרש שלא נפרו חלות התורה ורקיקי נזיר עשאן לעצמו אין יוצא בהן עשאן למכור בשוק יוצאין בהן: גָבו׳ ייתנא יכוסמין מין

חימין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין כוסמין גולבא שיפון דישרא שיבולת שועל שבילי תעלא יהני אין אורז ודוחן לא מנהני מילי "אמר רבי שמעון בן לקיש וכן תנא דבי רבי ישמעאל וכן תנא דבי ר' אליעזר בן יעקב אמר קרא לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות דברים הבאים לידי חימוץ אדם יוצא בהן ידי חובתו במצה יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי סירחון מתניתין דלא כרבי יוחנן בן נורי דאמר אורז מין דגן הוא וחייבין על חימוצו כרת ®דתניא רבי יוחנן בן נורי אוסר באורז ודוחן מפני שקרוב להחמיץ איבעיא להו שקרוב להחמיץ דקדים ומחמיץ או דילמא קרוב להחמיץ הוי חמץ גמור לא הוי תא שמע דתניא שאמר רבי יוחנן בן נורי אורז מין דגן . הוא וחייבין על חימוצו כרת ואדם יוצא בו ידי חובתו בפסח וכן יהיה רבי יוחנן בן נורי אומר קרמית חייבת בחלה מאי קרמית אמר אביי שיצניתא מאי שיצניתא אמר רב פפא שיצניתא דמשתכחא ביני כלניתא אמר רבה בר בר חנה אמר ריש לקיש יעיסה שנילושה ביין ושמן ודבש אין חייבין על חימוצה כרת יתיב רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע קמיה דרב אידי בר אבין ויתיב רב אידי בר אבין וקא מנמנם א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא מאי מעמא דריש לקישׁ אֹ״ל דאמר קרא לא תאכל עליו חמץ [וגו'] דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו במצה חייבין על חימוצו כרת והא הואיל ואין אדם יוצא כה ידי חוכתו ידהויא ליה מצה עשירה אין חייבין על חימוצה כרת איתיביה רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא מהמחהו וגמעו אם חמץ הוא ענוש כרת ואם מצה הוא אין אדם יוצא ידי חובתו בפסח והא הכא דאין אדם יוצא ידי חובתו במצה וחייבין על חימוצו כרת איתער בהו רב אידי בר אבין אמר להו ידרדקי היינו מעמא דריש לקיש משום דהוו להו מי פירות

אלא מעלה. בעלמא הוא מדרבנן שתהא חיותן בכלי ואסמכוה רבנן אקרא: הכא נמי מעלה. בעלמא הוא דאין זריעה לתרומה ואסורין מלאכול: סנינא. דעבוד רבנן מעלה בקדשים אפילו מדאורייתא: בקדשים לא. אם טומאה דבת כפרה היא כגון זב וזבה ויולדת:

והבשר. כל טהור יאכל וגו' וי"ו יתירה לרבות עלים ולבונה של קודש לטומאה וקאי אדלעיל והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והבשר: איטמויי נינהו. בתמיה. האי לאו אוכל נינהו: בותבר' אלו דברים שאדם יולה בהן ידי חובחו. משום חובת מלה בלילה ראשונה שהוא מחוייב לאכול מלה כדכתיב (שמות יב) בערב תאכלו מלות: שיבולה שועל. אביינ"א שיבולת שלה עשוי כזנב שועל: שיפון. שיגל״ה: יולחין בדמחי. תבוחה הנלקחת מעם הארץ והיא נקראת דמחי ספק עישרה ספק לא עישרה וחייבו חכמים להפריש מעשרותיה מספק ואם אכל מנה ממנה ולא הפרים מעשר ממנה ינה: ובמעשר ראשון. של לויים: שנטלה תרומתו. תרומת מעשר לכהן ומכאן ואילך המעשר מותר לזרים: והכהגים בחלה ובתרומה. אבל ישראל בתרומה לא כדיליף לקמן [ע"ב] לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תחכל עליו מצות מי שאינו מוזהר על חימוצו אלא משום חמך אתה יוצא בו ידי חובת מצה יצא זה שחקור מחמת חיקור חחר: ולח במעשר שני. חוץ לירושלים: עשאן לעלמו. לחם תודה ונזיר: אין יולא בהן. ואפילו לא שחט הובח עליהן ולא קרא שם עליהן אלא שעשאן לדעת כן וטעמה מפרש בגמ' [לח.]: למכור בשוק. ללורכי לחמי תודה ונזירות יולא בהן אם לא מכר להן וטעמא מפרש בגמרה ולח:ן: גבו׳ מין חיטין. לענין תרומה דאין תורמין ממין על שאינו מינו ותורמין חיטין על כוסמין: דישרא. שיגל״א: גולבי. איספילט"א בלע"ו: שבילי העלא. אביינ״א. תעלא תרגום של שועלי: דברים הבאין לידי חימון אדם יולה בהן. משום מלה אם עשאו מלה: אורו ודוחן אין עושין חמך ואם מחמילין אותן מסריחין: אוסר באורו ודוחן. לאכול הימנו תבשיל בפסח. יש מפרשים למנחות משום דכל המנחות באות מלה ושיבוש הוא דאין מנחה באה אלא

:לה על: יבמות עד: וגעים פ"ד מ"ג], ב) [עי" מוס' לעיל יט. ד"ה אלמא ויותר מבואר בתו' חגיגה כג: ד"ה והאן, ג) חולין לד. מו:ן, ד) נע"ע תוספות ובחים לד. ד"ה וחפ"ה וכחים כד. דייה וחפייה ותוס' מנחות כא. ד"ה ילאון, ה) מנחות ע., ועי' נפירט"י דהכח (1 ל"ה מין חיטין וכו׳ מנחות דף ע. במרש"יו ליה כוסמין], ז) [מנחות ע:], ה) [ברכות לז. לקמן קיד:], **ט**) [תוספתא דחלה רים פרק א'ן, י) גם ה שם, ל) חולין קכ., ט [עיין פרש"י שבת קמה:], מ) בס"א: רחמנא,

גליון הש"ם

גמרא אלא מעלה. עיין משנה למלך פ"ג הלכה יו מהלכות פסולי המוקדשין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה חייבת בחלה יכני אורו נחי לחח הוא ל"ל קרמית נמי לחם הוא:

לעזי רש"י

אביינ"א. שיבולת-שועל. שייגל"א. שיפון. . אישפילט״א. כוסמת. אביינ״א. שיבולת-שועל. נייל״א. קצח (צמח). אישדרניל"א. עשב בר הצומח בשדות שיפון. מק׳ [מ״ק]. פרג. דישטינפרי״ר. להשרות.

מוסף רש"י

והבשר לרבות את העצים ולבונה. והנטר יתירה הוא דהא רישיה דקרא בבשר משתעי, לרבות עלים ולבונה לקבל טומאת אוכלין (חולין לו: לטומאת עלמן, דחיבת הקודש מכשרתם לשוינהו אוכלא ואע"ג דהני לאו מ ומע"ג דהני נמו. אכילה נינהו (זבחים דעלי המערכה מהבלים טומאה. מדרבנו יהרא אסמכתא בעלמא דקה שלים בעלמה לה דהה עלים בעלמה לה מקבלי טומהה (מנחות כא. וקב: וחוליו לג.). כוסמיז מין חיטין. לענין חלה אינטריך, כדאמרינן במסכת חלה החיטיו אין מצטרפיו עם הכל חוץ מן הכוסמין, השעורים מלטרפין עם הכל חוץ מן החיטין (מנחות יי בחורים שלה

חטים דכחיב (שמות כט) סולת חטים תעשה אותם חוץ ממנחת העומר שאינה באה אלא שעורין [וכן] מנחת סוטה ופשיטא דדוחן לא ומאן פליג עליה דרבי יוחנן בהא ומי מחיר: שקרוב לחימוץ. אלמא בא לידי חימוץ ולדידיה יולאין בו משום מלה: חמץ גמור לא הוי. ונפקא מינה דאין ענוש כרת ואם אכלו בשוגג אין מביא קרבן: **קרמים.** מפרש לקמיה: **חייבה בחלה.** דמין דגן הוי ואע"ג דחלת לחם כחיב בה וגמר לחם לחם מלחם עוני במנחות בפרק רבי ישמעאל (דף ע:) אורואן נמי לחם הוא: שילניתא. קלח שקורין נייל"א בלע"ז עגול הוא כעין דוחן ושחור. לישנא אחרינא שמעתי אשדרניל"א ונמצאת בשיפון: כלניחא. מק" בלע"ו: ביין ובשתן. דלא נחן בה מים: אין חייבין על חימולו כרס. דמי פירות אין מחמילין כדלקמן [ע"ב]: מלה עשירה. ורחמנא אמר לחם עוני [דברים טו]: המחהו וגמעו. אשום לחם דמין דגן קאי ואשמעינן דגמיעה כאכילה לחייבו: המחה. דישטנפרי"ר בלע"ו. שהמחהו במים: אין אדם יוצא בה ידי חובסו. דלאו דרך אכילה קאכיל ליה: דמאי

קרא, לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני וגר׳, דברים שיתכן לבוא לידי חימוץ אותם הזהירה תורה שלא תניחם להחמיץ אלא תאכלם מצה, אבל אילו שאין בא לידי סרחון, גם אם תאכלם מצה אינה חשובה מצה. ואוקימנא למתנ"י דלא כרבי יוחנן בן נורי דאמר אורו מין (דוחן) [דגן] הוא, קמ"ל דלאו דגן הוא, ומה שאמר ר' יוחנן בן נורי כי אורז קרוב להחמיץ, פשטנא שמחמיץ ים היים, בשה התפכים בהיית החוד לבה של היים בדאמרים ברן בן היים הייה היים, כלים היים, בים בים בים בים בים בים ב הייא, כלומר במהרמ מדקתני שהייבין על חימוצו כרת. קרמית עשב בדאמרינן קורמי דאגמא. אמר ריש לקיש עיסה שנילושה ביין ושמן ודבש אין חייבין על חימוצו ברת. קרמית עשב בדאמרינן קורמי דאגמא. אמר ריש לקיש עיסה שנילושה ביין ושמן היים על חימוצו ברת ומם וגמעו, אם חמץ הוא ענוש כרת ואם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, דכיון שפתתו כמין שתיתא יצא מתורת לחם. והא הכא בזה הפת המחו אין יוצא בה ידי חובתו בפסח וחייבין על חימוצו כרת. ושנינן לא תימא משום דהריא מצה עשירה, אלא משום דנילושה במי פירות ומי פירות אין מחמיצין. ירושלמי אין לשין מצה במשקין, אבל מקטפין אותה במשקין. אמר רב' עקיבא מעשה שהייתי עם רבי אליעזר ורבי יהושע בספינה ולשתי מצתם במשקין. אין לשין בחמין מפני שחולטין ולא בפושרין מפני שהן מחמיצין.